

Municipality of Karlskrona, DUNC

Östra Hamngatan 7B, 37183 Karlskrona, Sweden

T: +46 455 30 35 10, E: ulrika.fransson@karlskrona.se

Framgångsrikt samarbete mellan världsarven vid södra Östersjön

Örlogsstaden Karlskrona är en plats som är så värdefull att den ska bevaras för all framtid. Hur kan vi använda potentialen i världsarvet för att främja hållbar turism, internationellt samarbete, produktutveckling och sysselsättning?

Projektet DUNC, som drevs av Karlskrona kommun åren 2017 till 2021, ger några av svaren. Men DUNC är bara början.

Runt Östersjön finns cirka 20 platser som på ett unikt sätt vittnar om jordens och människans historia och därför har utnämnts till världsarv av Unesco. Örlogsstaden Karlskrona är en av dem. Södra Ölands odlingslandskap, Kuriska näset samt Stralsunds och Wismars historiska stadskärnor är tre andra.

Alla fyra har ingått i det EU-finansierade samarbetsprojektet DUNC – Development of Unesco Natural and Cultural Assets, som har letts av Karlskrona kommun under åren 2017 till 2021.

Att samarbeta över gränserna med några av de största utmaningarna en växande turism innebär har varit prioriterat. Allt arbete har gjorts i linje med FN:s hållbarhetsmål och UNESCO World Heritage and Sustainable Tourism Programme. I korthet har DUNC handlat om att

- skapa strategier för hållbar turism
- skapa hållbara och innovativa produkter och tjänster
- stärka engagemanget och kunskapen kring våra världsarv
- bygga ett långsiktigt samarbete i regionen.

Tack vare DUNC är Karlskrona kommun numera navet i ett internationellt nätverk som består av offentliga organisationer, aktörer inom besöksnäringen, entreprenörer och invånare som utnämnts till ambassadörer för sina världsarv. Nätverket har sin egen digitala plattform, [Baltic Heritage Ideas.eu](http://BalticHeritageIdeas.eu), som lever vidare efter projektets slut och förvaltas av Karlskrona kommun.

Ta del av ett antal artiklar om vad projektet har inneburit för Karlskrona kommun och möjligheter inför framtiden.

Municipality of Karlskrona, DUNC

Östra Hamngatan 7B, 37183 Karlskrona, Sweden

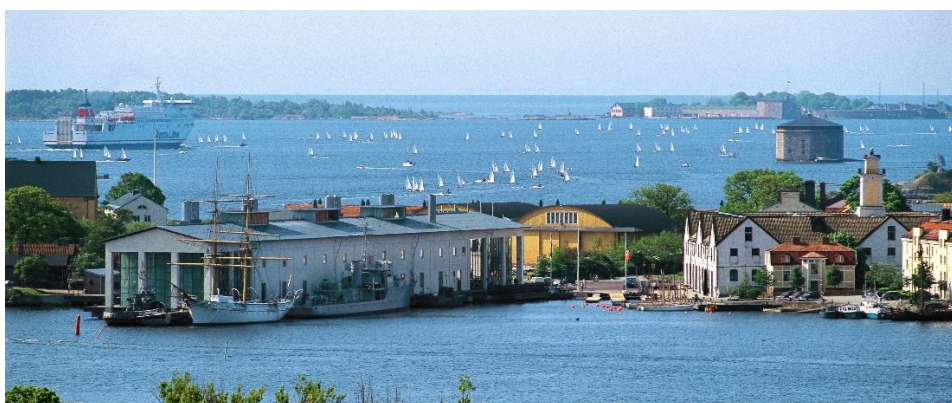
T: +46 455 30 35 10, E: ulrika.fransson@karlskrona.se

Så skapar vi en hållbar turism

Visionen är att världsarven vid södra Östersjön ska vara föredömen för en hållbar turism. Hur når vi dit? DUNC har tagit fram strategier och handlingsplaner samt ett gemensamt ramverk för regionen.

Världsarven är unika platser som attraherar besökare från hela världen och erbjuder upplevelser som inte finns någon annanstans. Turismen bidrar till jobb och tillväxt för lokalsamhällena, men den påverkar miljön negativt och sliter på besöksmålen, särskilt eftersom turistsäsongen är kort.

DUNC har skapat ett långsiktigt ramverk för en hållbar turism vid de fyra världsarven tillsammans med individuella strategier och handlingsplaner. Läs mer på [Baltic Heritage Ideas.eu](http://BalticHeritageIdeas.eu).

Sex förslag på hur vi kan utveckla en mer hållbar turism i Karlskrona

1. Förbättra världsarvets infrastruktur, skapa en stimulerande miljö för entreprenörer och öka tillgängligheten för besökare. Detta förslag innebär bland annat att koppla samman världsarvets centrala delar med de mer lantliga (Skärva herrgård) samt att utveckla Drottningkärs citadell som besöksmål.
2. Underlätta för guidade turer i de stängda delarna av marinbasen och förläng på så sätt turistsäsongen.
3. Satsa på kulturella upplevelser i världsarvet, till exempel temaveckor kopplade till historia, arkitektur, musik och båtbyggande.
4. Mat i världsarvet – Blekinge har många bra lokala livsmedelsproducenter, varför inte koppla världsarvet till redan existerande evenemang som Gårdsbutiksrundan och KlimATval?
5. Utomhusaktiviteter i världsarvet – Karlskrona med omnejd erbjuder ett brett utbud av utomhusaktiviteter, både på land och i vattnet. Förslaget går ut på att skapa några större evenemang kopplat till världsarvet, till exempel ett cykelevenemang eller en aktivitets- och äventyrsfestival där besökaren kan testa kajakpaddling, mountainbike, beachvolleyboll, dykning och liknande.
6. Förbättra tillgången till skärgården genom bättre båttransporter och bidra på så sätt till bättre upplevelser, till exempel dykning på skeppsvraken.

Municipality of Karlskrona, DUNC

Östra Hamngatan 7B, 37183 Karlskrona, Sweden

T: +46 455 30 35 10, E: ulrika.fransson@karlskrona.se

Produkterna som gör världsarvet tillgängligt

Inom ramen för DUNC har en rad innovativa och hållbara produkter utvecklats. Produkter som marknadsför världsarven, lockar fler besökare, förlänger turistsäsongen och, sist men inte minst, stärker det lokala näringslivet.

Produkterna som har utvecklats i Karlskrona kommun kan enkelt anpassas och utvecklas av vilket annat besöksmål som helst. Självklart har de tagits fram enligt projektets kriterier för hållbar produktutveckling och uppfyller därmed vissa miljömässiga, sociala och ekonomiska krav som bidrar till att världsarvet bevaras.

Vill du ha fördjupad information hittar du produktkoncepten och kvalitetskriterierna på [Baltic Heritage Ideas.eu](http://BalticHeritageIdeas.eu).

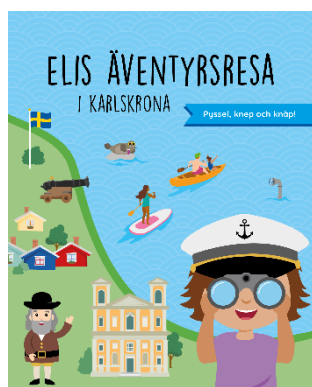
Virtuella världsarvet 360

Karlskronas världsarv behöver göras mer tillgängligt för besökare, enligt projektets förstudie. Det går hand i hand med utveckling av virtuella upplevelser. Lokala företaget AB audiola vann upphandlingen där DUNC efterfrågade en ny, innovativ och hållbar produkt eller tjänst kopplat till Karlskronas världsarv med sin idé om det [Virtuella Världsarvet 360](#).

Produkten består av tre guide virtuella turer filmade med 360-videoteknik och bjuder på hisnande vyer över Karlskrona samt spännande kunskap om de gamla byggnaderna på Lindholmen. Varvshistoriska föreningen och Matilda Skoglöw var också involverade i processen. I framtiden planeras det för stationer med VR-glasögon på ett par ställen i Karlskrona där besökare kan ta del av hela den virtuella upplevelsen.

Elis äventyrsresa i Karlskrona

Karlskrona kommun och Statens Fastighetsverk samarbetar kring att utveckla Karlskrona som en turistdestination. Tillsammans med dem och Infab designade DUNC en pysselbok för barn: Elis äventyrsresa i Karlskrona.

Boken har som mål att marknadsföra barnvänliga besöksmål i Karlskrona kommun, världsarvet inkluderat, och

Municipality of Karlskrona, DUNC

Östra Hamngatan 7B, 37183 Karlskrona, Sweden

T: +46 455 30 35 10, E: ulrika.fransson@karlskrona.se

är ett kul och enkelt sätt för barn i åldern 6 till 11 år att lära sig mer om Karlskronas historia och världsarv.

Den finns att hämta gratis hos Visit Karlskrona, Marinmuseum samt Blekinge museum. Du kan ladda ned den via [Baltic Heritage Ideas.eu](https://www.baltic-heritage-ideas.eu). Pysselboken finns också på engelska.

Entreprenörer som arbetar hållbart

I framtiden hoppas vi att nätverket av entreprenörer som är intresserade av hållbar produktutveckling växer. Här får du en introduktion till tre entreprenörer som alla stödjer DUNC:s koncept för hållbart företagande.

Andreas Mattisson driver [Nature by Andreas](#) och anordnar allt från guidade vandringar, paddlingar och after work vid öppen eld till övernattningar och äventyr på hemmaplan.

Exempel på hur företaget arbetar hållbart? Det erbjuder ekologisk och lokalt producerad mat, sopsorterar, komposterar och minimerar användandet av plast.

[Fregatten Bed & Breakfast](#) ligger på Björkholmen i centrala Karlskrona. Till våren 2021 kommer det att återinvigas efter att ha drabbats av brand i början av 2020.

– Vi försöker driva vår verksamhet så hållbart som möjligt, säger ägarna Lillian Broms Johansson och Kåre Johansson. Vi har solcellspaneler på taket, bakar vårt eget bröd, sopsorterar och återvinner.

Ola Hallqvists drivkraft i sitt företag [AB audiola](#) är att skapa effektiva, roliga, intressanta och nya sätt att berätta en historia. Tack vare den digitala utvecklingen har vi idag helt nya möjligheter att uppleva vår omvärld – Virtuella världsarvet 360, som AB audiola har tagit fram, är ett lysande exempel på det. Så ser framtidens hållbara resande ut.

Municipality of Karlskrona, DUNC

Östra Hamngatan 7B, 37183 Karlskrona, Sweden

T: +46 455 30 35 10, E: ulrika.fransson@karlskrona.se

Möt två världsarvsambassadörer

Vem kan kalla sig är ambassadör för ett världsarv? Jo, den som talar gott om världsarvet och hållbar utveckling. Det kan vara personen du möter på gatan och frågar om vägen, den lokala butiksinnehavaren eller sjuksköterskan på vårdcentralen.

Möt Ann-Kristine och Tomas som båda gått DUNC:s ambassadörsutbildning.

Ann-Kristine visar det levande världsarvet

Ann-Kristine Woltil har bott 30 år utomlands och därför fått perspektiv på sin hemstad. Hon är certifierad världsarvsguide och har gått DUNC:s ambassadörsutbildning. Det är med stolthet hon tar på sig sin blå jacka från Visit Karlskrona.

– Att vara världsarvsguide och ambassadör är min huvuduppgift och ett stort uppdrag i mitt liv. För mig handlar det om att visa det levande världsarvet, att berätta hur det är att bo här, hur det har varit och hur framtiden ser ut. Jag pratar om detta i min vardag, när jag har gäster hemma. Det är ett budskap jag sprider alla dagar.

Tomas vill stärka Karlskronas varumärke

Tomas Pärklo tycker att det borde fyllas på med ambassadörer åtminstone vartannat år. Enligt honom är det en bra investering för kommunen att fortsätta med ambassadörsutbildningen och det är en förmån att få gå en sådan utbildning.

– Jag försöker stärka Karlskronas varumärke, visa att det är attraktivt att leva, bo och jobba här. Varumärket behöver hela tiden underhållas och utvecklas och där gör vi ambassadörer och världsarvsguides ett viktigt jobb. När man ser guiderna väcker det nyfikenhet och visar att staden bryr sig om invånare och turister.

Ambassadörsutbildningen lever vidare

I Karlskrona är invånarna stolta över sin vackra stad, men kunskapen om vad det innebär att bo i ett världsarv behöver öka. Invånarnas engagemang i världsarvet är avgörande för en hållbar utveckling på lång sikt. Därför anordnade DUNC en ambassadörsutbildning.

Ambassadörsutbildningen kommer att drivas vidare av kommunens världsarvssamordnare och Visit Karlskrona i samarbete med Marinmuseum och Blekinge läns museum.

Municipality of Karlskrona, DUNC

Östra Hamngatan 7B, 37183 Karlskrona, Sweden

T: +46 455 30 35 10, E: ulrika.fransson@karlskrona.se

Utbildningen innehåller bland annat Karlskronas historia, hur det är att arbeta med världsarv i Sverige, världsarvet som näringslivsmotor och diskussioner om sambandet mellan turism, ekonomi och hållbarhet. Samt, förstås, buss- och båtturer i världsarvet.

Självklart har DUNC:s ambassadörer lärt känna projektets övriga världsarv, till exempel genom en fotoutställning som bland annat visats på Marinmuseum och ett fotogalleri i 3D. De har möjlighet att nätverka med ambassadörer i de andra världsarven via [Baltic Heritage Ideas.eu](http://BalticHeritageIdeas.eu).

Där hittar du också ingången till The South Baltic World Heritage Gallery samt mer information om arbetet med ambassadörer.

Slutkonferens med kunglig glans

DUNC:s digitala slutkonferens den 26 januari blev lyckad med över 60 deltagare. Den inleddes av Gunilla Ekelöf som hälsade alla, och särskilt dagens hemliga gäst H K H Kronprinsessan Victoria, välkomna.

Kronprinsessan berättade på ett personligt sätt om sitt arbete som UNESCO-ambassadör och de två världsarv som hon privat känner lite extra för, nämligen Drottningholm och Södra Ölands odlingslandskap. Hon nämnde att DUNC är ett bra exempel på hur vi kan samarbeta runt Östersjön för att möta våra gemensamma utmaningar.

Övriga talare, förutom projektets partners, var Anna-Karin Johansson från Svenska Unesco-rådet, Anne Vollerthum från Baltic Sea Tourism Centre i Tyskland, Khrystyna Bosovych från Interreg South Baltic-programmets kontor och Carl-Martin Lanér, som också varit styrgruppens ordförande.

Municipality of Karlskrona, DUNC

Östra Hamngatan 7B, 37183 Karlskrona, Sweden

T: +46 455 30 35 10, E: ulrika.fransson@karlskrona.se

Ett sista ord från våra partners

Under 2020-2021 var pandemin en stor utmaning, särskilt för ett projekt vars hela idé bygger på nätverkande, erfarenhetsutbyte och att utveckla och utvärdera produkter. Trots det är samtliga inblandade nöjda med projektets resultat.

Här kommer några citat från projektets partners, både ros och ris:

”Vi har fått nya kontakter och vänner och är numera del av ett UNESCO-nätverk vid Östersjön. En stor vinst för oss är också att vi har fått bättre kontakt med våra kollegor, till exempel biosfärområden, här hemma.”

”Vi har skapat bra och användbara produkter och tjänster för besökarna i vårt världsarv, men vi lyckades inte skapa en helt gränsöverskridande produkt som binder samman alla världsarven.”

”Det har varit givande att utbyta erfarenheter med andra som arbetar med UNESCO-frågor. Vi har börjat tänka mer internationellt. Egentligen är vi ganska lika.”

”Vi har fått mycket kunskap om världsarven vid södra Östersjön. Projektet har också gjort att vårt eget världsarv har blivit mer känt hos invånare och besökare.”

”Projektplanen var obegriplig och i början fick vi lägga mycket tid på att tolka vad vi skulle göra. Vi önskar att vi hade kommit igång tidigare med vårt arbete.”

”Vi som arbetar med världsarven är praktiskt lagda människor och vill skapa produkter och tjänster som våra besökare har nytta av. I projektet fick vi lägga för mycket tid på att ta fram detaljerade och teoretiska dokument som vi tyvärr inte kommer att ha någon nytta av.”

Ljus framtid för nätverket

Samtliga projektpartners och associerade partners är intresserade av ett fortsatt samarbete. Flera nya intressenter har uttryckt ett intresse för att ansluta till det nätverk som har bildats i och med DUNC.

I projektet har vi skapat en webbplats, [Baltic Heritage Ideas.eu](https://BalticHeritageIdeas.eu), som är en digital plattform för vårt nätverk. Förhoppningen är att Karlskrona kommun förvaltar och vidareutvecklar webbplatsen. Men för att hålla ett nätverk vid liv krävs också fysiska möten.

DUNC resulterade inte i något Baltic Sea Center i Karlskrona, däremot önskar samtliga partners att konferensserien Baltic Meeting Point fortsätter i Karlskrona. År 2019 arrangerade DUNC konferensen och den blev en lyckad mötesplats för nätverket.

Framtida projektidéer

Projektets partners uttrycker att ett nätverk behöver finansiering. Det är svårt att fortsätta samarbeta utan det ramverk och stöd ett nytt projekt skulle innebära. Det finns flera idéer till ett framtida projekt.

Municipality of Karlskrona, DUNC

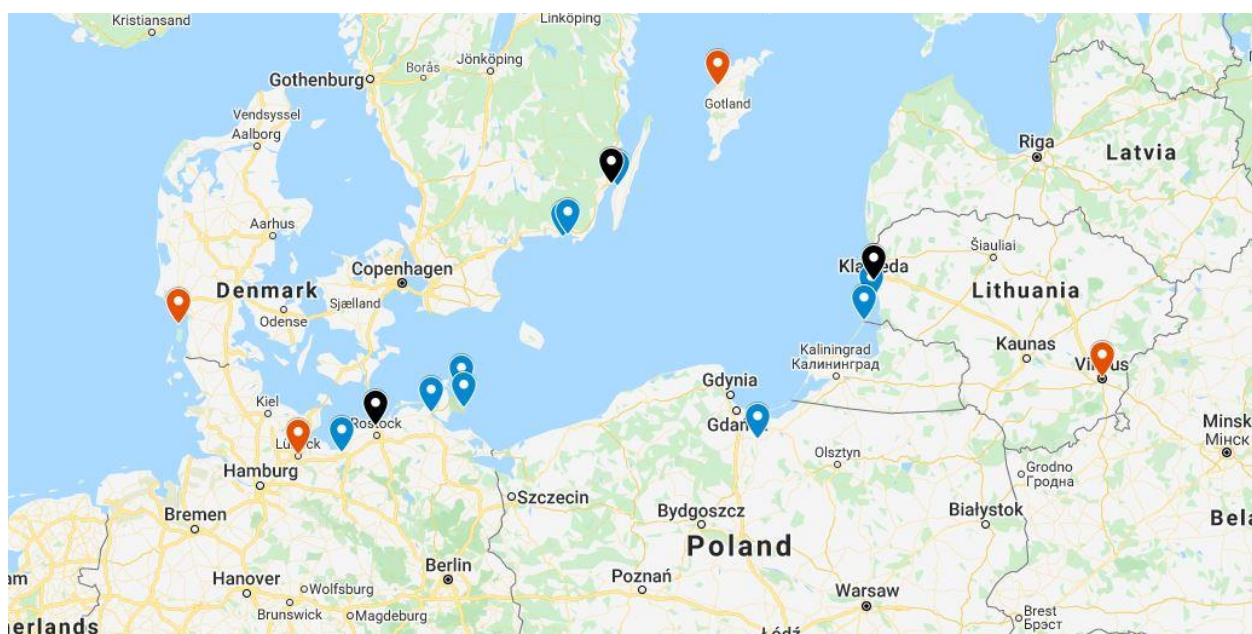
Östra Hamngatan 7B, 37183 Karlskrona, Sweden

T: +46 455 30 35 10, E: ulrika.fransson@karlskrona.se

Ett nytt projekt skulle innebära att

- nätverket lever vidare och utökas, till exempel med fler världsarv runt Östersjön.
- vår digitala plattform, [Baltic Heritage Ideas.eu](http://BalticHeritageIdeas.eu), vidareutvecklas och blir en mötesplats där nätverket kan utbyta erfarenheter och kunskap.
- vi kan fortsätta med vår produktutveckling, med extra fokus på hållbara digitala lösningar och virtuella upplevelser – gärna med skolungdomar som prioriterad målgrupp.

Baltic Heritage Network

Blå markörer: världsarv och biosfärreservat

Svarta markörer: övriga partners

Röda markörer: världsarv som är intresserade av att delta i nätverket

Municipality of Karlskrona, DUNC

Östra Hamngatan 7B, 37183 Karlskrona, Sweden

T: +46 455 30 35 10, E: ulrika.fransson@karlskrona.se

Snabba fakta om DUNC 2017-2021

Projektpartners:

- Karlskrona kommun (projektledare, Sverige)
- Mörbylånga kommun (Sverige)
- Kursiu Nerija National Park (Litauen)
- Stralsunds turistbyrå (Tyskland)
- Wismars turistbyrå (Tyskland)
- EUCC Baltic Office (Litauen)
- EUCC – The Coastal Union Germany (Tyskland)

Associerade partners:

- Biosfärområde Blekinge arkipelag
- Marinmuseum
- Malborks slottsmuseum (Polen)
- Sydöstra Rügens biosfärområde (Tyskland)
- Vorpommerns nationalpark (Tyskland)
- Nationalparken Kurshkaya Kosa (Ryssland)
- Länsstyrelsen Kalmar län
- Statens fastighetsverk
- Förbundet för polska kommuner i Euroregion Baltic (Polen)

Projektmedarbetare från Karlskrona kommun: Niklas Carlsson, Sofie Dahl, Ulrika Fransson, Anna Gyldén-Stray, Sarah Kristoffersen, Anders Svensson.

Styrgruppsmedarbetare från Karlskrona kommun: Carl-Martin Lanér (ordförande), Tiffany Bovin

Budget: cirka 1,7 miljoner euro. Merparten finansierad av ERDF, European Regional Development Fund.

Disclaimer

The contents of this report is the sole responsibility of the author and can in no way be taken to reflect the views of the European Union, the Managing Authority or the Joint Secretariat of the South Baltic Cross-border Cooperation Programme 2014-2020.